

Onderzoek
zelfstudiemethoden
inburgering

The logo for CINop, featuring the word "CINop" in a stylized font. The "C" is large and bold, with a red dashed line above it. The "INop" is in a smaller, lowercase font. The logo is positioned on a white background with a red border on the left side, which has a dotted pattern.

CINop

**Onderzoek
zelfstudiemethoden
inburgering**

Colofon

Titel Onderzoek zelfstudiemethoden inburgering
Auteur E. Langens, K. Fuhri Snethlage en M. Verspiek
Versie 3
Datum 26 oktober 2009
Projectnummer 12456.01

CINOP
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
Fax: 073-6123425
www.cinop.nl

© CINOP 2009

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Verantwoording	2
1.1 Onderzoeksvraag	2
1.2 Criteria	2
1.3 Aanpak	3
1.4 Verantwoording aanpak	3
2 Overzicht zelfstudiemethoden inburgeringsexamen	5
2.1 Overzicht profiel Opvoeding, Gezondheid en Onderwijs (OGO)	5
2.2 Overzicht profiel Werk	6
3 Overzicht zelfstudiemethoden staatsexamen	7
3.1 Overzicht staatsexamen programma I en II	7
4 Beschrijving methoden inburgeringsexamen	8
4.1 Kennis van de Nederlandse Samenleving	8
4.2 Toets Gesproken Nederlands	9
4.3 Elektronisch Praktijkexamen, Portfolio, Assessment Profiel Werk	10
4.4 Elektronisch Praktijkexamen, Portfolio, Assessment Profiel OGO	10
5 Beschrijving methoden staatsexamen	11
5.1 Staatsexamen programma I	11
5.2 Staatsexamen programma II	11
6 Aanvullende methoden inburgeringsexamen	13
6.1 Niet-volledige methoden ter voorbereiding op het inburgeringsexamen	13
6.2 Algemene methoden ter verwerving van het Nederlands	14
7 Nawoord	15
8 Referenties	16
Bijlage 1 Gescreende methoden	17
Bijlage 2 Aanbevelingen voor het gebruik van het onderzoek	19

Inleiding

Aan het ministerie van VROM wordt door inburgeraars veelvuldig gevraagd of men zich ook zelfstandig kan en mag voorbereiden op het inburgeringsexamen of staatsexamen programma I of II. Veel inburgeraars achten zichzelf in staat het examen te kunnen halen zonder deelname aan een georganiseerde cursus.

Een inburgeringscursus mag dan naar mening van deze inburgeraars overbodig zijn, een methode ter voorbereiding op het examen is dat niet. Er is behoefte ontstaan aan een overzicht van methoden die inburgeraars zelfstandig kunnen doorwerken om zich op die manier voor te bereiden op het inburgeringsexamen of staatsexamen.

CINOP is gevraagd genoemd overzicht te maken. In dit rapport vindt u een verantwoording van de werkwijze, een overzicht van geschikte zelfstudiemethoden ter voorbereiding op het inburgeringsexamen en een overzicht van geschikte zelfstudiemethoden ter voorbereiding op het staatsexamen programma I of II. Van alle geschikt geachte methoden wordt een korte beschrijving gegeven over de inhoud, opzet, vorm, doelgroep en het niveau van de betreffende methode.

1 Verantwoording

1.1 Onderzoeksvraag

Het ministerie van VROM wil graag de volgende vraag beantwoord zien:

Welke methoden zijn geschikt als zelfstudiemethode ter voorbereiding op het inburgeringsexamen of een specifiek onderdeel daarvan?

Omdat inburgeraars ook aan hun inburgeringsverplichting kunnen voldoen door het behalen van het staatsexamen programma I of II, wordt de onderzoeksvraag ook beantwoord voor het staatsexamen.

1.2 Criteria

Voor de beoordeling of een methode geschikt is ter voorbereiding op het inburgeringsexamen is CINOP nagegaan of alle eindtermen van het examenonderdeel waar de methode betrekking op heeft, behandeld worden. De eindtermen Nederlandse Taal en eindtermen Kennis van de Nederlandse Samenleving van de Regeling inburgering (2006) zijn als bron genomen.

Voor de beoordeling of een methode gebruikt kan worden voor zelfstudie zijn de volgende criteria gehanteerd:

- 1 De methode verschaft informatie over de inhoud en de door te werken oefeningen. De gebruiker is voor deze informatie niet afhankelijk van een docentenhandleiding.
- 2 Oefeningen in de methode worden voorafgegaan door een instructie.
- 3 Voor de oefeningen zijn antwoordsleutels beschikbaar in het boek, op een bijgeleverde cd-rom, of via de website van de methode/uitgever.
- 4 De methode is op individuele basis te koop.

Het onderzoek gaat niet in op de didactisch inhoudelijke kwaliteit van de methoden dat wil zeggen de aandacht voor de verschillende fasen van het leerproces van de leerder¹. Een dergelijk onderzoek valt buiten de opdracht van het ministerie.

¹ Het leerproces van een individu bestaat uit drie fasen; oriënteren, uitvoeren en terugkijken. Voorafgaand aan de eigenlijke leertaak is er een fase van oriëntatie, waarbij de leerder zich afvraagt wat het doel is van de les of oefening en aan welke eisen moet worden voldaan. Bij de uitvoering gaat het om de leeractiviteiten die nodig zijn om de leerstof op te nemen of te reproduceren, te integreren en toe te passen. Bij informatie opnemen gaat het om luisteren, lezen, selecteren en herhalen. Integreren is het zoeken van voorbeelden uit de praktijk of het leggen van relaties tussen verschillende leerstofonderdelen. Toepassen ten slotte, betreft het trekken van conclusies of het oplossen van problemen. Gedurende dit proces bewaakt de zelfstandige leerder zelf de uitvoering. Hij of zij gaat na of het leerproces verloopt zoals gepland. De derde fase is het terugkijken; is het doel bereikt en hoe is het leerproces verlopen?

Bij methoden die bedoeld zijn voor zelfstudie is het belangrijk dat het materiaal docentonafhankelijk ingezet kan worden. Normaliter kan een docent het leerproces van de leerder sturen. Bij zelfstudie is deze sturing verplaatst van de docent naar het leermiddel. Leermiddelen voor zelfstudie dienen aandacht te geven aan de wijze waarop het leren het beste kan verlopen. Bij bijvoorbeeld multimediale programma's kan zelfsturend en zelfcorrigerend gedrag mogelijk gemaakt worden door inhoudelijke en procesmatige feedback te geven. (Den Boogert & Droste, 2000)

Er is in dit onderzoek ook niet nagegaan of genoemde zelfstudiemethoden daadwerkelijk succesvol zijn.

1.3 Aanpak

Na toekenning van de opdracht heeft CINOP allereerst een lijst gemaakt van uitgeverijen die NT2-methoden en methoden ter voorbereiding op het inburgeringsexamen op de markt brengen. Aan deze uitgeverijen is een brief gestuurd met uitleg over het doel van het onderzoek en met de vraag om CINOP exemplaren van de door hen uitgegeven methoden te doen toekomen. Aan dit verzoek is op positieve wijze gehoor gegeven.

Alle ontvangen methoden zijn gescreend om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. Bij methoden die voorbereiden op het inburgeringsexamen is tijdens het screenen een onderscheid gemaakt tussen methoden die gericht zijn op algemene verwerving van het Nederlands als tweede taal en methoden die gericht zijn op één of meer specifieke onderdelen van het inburgeringsexamen.

1.4 Verantwoording aanpak

Gezien de vraag van het ministerie van VROM is ervoor gekozen om in het overzicht voor het inburgeringsexamen alleen methoden op te nemen die zich specifiek richten op één of meer onderdelen van het centrale of decentrale examen. Andere methoden gericht op verwerving van Nederlands als tweede taal, kunnen er uiteraard ook aan bijdragen om het vereiste taalniveau van het inburgeringsexamen te behalen. Deze methoden zijn echter niet opgenomen in het overzicht, maar worden genoemd in hoofdstuk 6. Voor het programma I of II geldt, dat in het overzicht alleen methoden opgenomen zijn waarin alle deelvaardigheden van het examen aan bod komen: lezen, schrijven, spreken en luisteren.

Daarnaast is ervoor gekozen alleen van de methoden die alle eindtermen van het inburgeringsexamen dan wel het staatsexamen afdekken een uitgebreide beschrijving op te nemen in het overzicht. Alleen de methoden die een gedeelte van de eindtermen afdekken of gericht zijn op algemene verwerving van (deelvaardigheden van) de Nederlandse taal, worden genoemd in hoofdstuk 6. Van deze methoden wordt geen beschrijving gegeven.

Het is niet de bedoeling van het ministerie om een kwalitatief onderzoek naar de methoden uit te voeren. Er dient enkel opgesomd te worden welke methoden er op de markt zijn en hoe de relatie is tussen de inhoud van de methode en de inhoud van de diverse examenonderdelen.

Voor de nieuwe profielen Ondernemerschap en Maatschappelijke Participatie zijn nu (2009) nog geen methoden op de markt. Er worden in het overzicht alleen methoden genoemd die betrekking hebben op de profielen Opvoeding, Gezondheid en Onderwijs (OGO) en Werk.

Tenslotte: niet elke inburgeraar bezit voldoende studievoordigheid om succesvol door middel van zelfstudie in te burgeren. Zelfstandig leren moet aangeleerd worden. Een leermiddel dat geschikt is voor zelfstudie garandeert dus niet meteen dat het zelfstandige leerproces goed verloopt.

Hulp van een partner of iemand anders uit de directe omgeving, die de Nederlandse taal goed beheerst, is vaak ook onmisbaar bij zelfstudie. Over het algemeen kan gesteld worden: hoe lager het opleidingsniveau van een inburgeraar, des te meer hulp nodig is bij zelfstudie.

Daarnaast vergt de training van de productieve vaardigheden (spreken, gesprekken voeren en schrijven) meestal meer begeleiding dan zelfstudiemethoden bieden.

2 Overzicht zelfstudiemethoden inburgeringsexamen

2.1 Overzicht profiel Opvoeding, Gezondheid en Onderwijs (OGO)

Schema methoden inburgering profiel OGO			
Soort examen	Onderdeel	Te gebruiken methode	Niveau van de methode (begin-eind)
Centraal Examen	TGN	Onderweg	A1-A2
	KNS	Welkom in Nederland	A1/A2
		Kom Verder!	A1/A2
		Thuis in Nederlands	A1/A2
		Wegwijzer	A1/A2
		Nieuwe start KNS	A1/A2
		Ronduit Nederlands	A1/A2
		EHBN	A1/A2
	EPE	Klaar voor de start	0-A1
		Thuis in Nederlands	A1-A2
Decentraal Examen	Assessment	Klaar voor de start	0-A1
		Thuis in Nederlands	A1-A2
	Portfolio	Klaar voor de start	0-A1
		Thuis in Nederlands	A1-A2

2.2 Overzicht profiel Werk

Schema methoden inburgering profiel Werk			
Soort examen	Onderdeel	Te gebruiken methode	Niveau van de methode (begin-eind)
Centraal Examen	TGN	Onderweg	A1-A2
	KNS	Welkom in Nederland	A1/A2
		Kom Verder!	A1/A2
		Nederlands aan het werk	A1/A2
		Wegwijzer	A1/A2
		Nieuwe start KNS	A1/A2
		Ronduit Nederlands	A1/A2
		EHBN	A1/A2
	EPE	Klaar voor de start	0-A1
		Nederlands aan het werk	A1-A2
Decentraal Examen	Assessment	Klaar voor de start	0-A1
		Nederlands aan het werk	A1-A2
	Portfolio	Klaar voor de start	0-A1
		Nederlands aan het werk	A1-A2

3 Overzicht zelfstudiemethoden staatsexamen

3.1 Overzicht staatsexamen programma I en II

Schema methoden inburgering staatsexamen programma I en II

Soort examen	Profiel examen	Te gebruiken methode	Niveau van de methode (begin-eind)
Staatsexamen	Programma I	Delftse methode	0 - B1
		Delftse methode online	0 - B1
		Nederlands in Actie	A2 - B1
	Programma II	Code	0 - B2
		De Finale	B1 - B2
		Nederlands op niveau	B1 - B2

4 Beschrijving methoden inburgeringsexamen

De methoden die in het overzicht in hoofdstuk 2 zijn opgenomen, worden hieronder nader beschreven. De methoden worden per examenonderdeel in alfabetische volgorde genoemd.

4.1 Kennis van de Nederlandse Samenleving

'EHBN Nieuwe Stijl' (E. Boot e.a., Malmberg), 2007.

'EHBN' is een web-based methode voorbereidend op het examenonderdeel KNS. Het programma wordt gebruikt via internet en kan zelfstandig doorgewerkt worden. Alle thema's uit het examenonderdeel KNS worden behandeld. Middels filmpjes leert de inburgeraar over de verschillende thema's. Elk thema is verdeeld in subonderdelen. Per subonderdeel zijn oefenvragen met meerkeuze antwoorden beschikbaar. Bij deze antwoorden wordt ook aangegeven wat het goede antwoord had moeten zijn en waarom. Daarna kan de inburgeraar nog een zelftoets doen om na te gaan of alle stof goed beheerst wordt. Inburgeraars met niveau A1/A2 kunnen met 'EHBN' werken. 'EHBN' is geen taalmethode, is niet gericht op verhoging van het taalniveau. Indien gewenst kunnen inburgeraars de filmpjes in het programma kijken met ondertitels in het standaard-Arabisch, Engels, Turks of Frans.

'Kom Verder!' (Ad Bakker, uitgeverij Boom), 2006.

'Kom Verder!' is een methode voor het examenonderdeel KNS. Het bestaat uit één boek. Alle onderwerpen uit het examen KNS worden behandeld. Inburgeraars op niveau A1/A2 kunnen met het boek werken. 'Kom verder!' is geen taalmethode en het is niet gericht op verhoging van het taalniveau. Het boek is geschikt voor laagopgeleiden en middelbaar opgeleiden. Het boek speelt rond het personage Monica Da Gama, een Braziliaanse vrouw die getrouwd is met een Nederlandse man. Gebeurtenissen uit haar leven vormen de basis voor de teksten en oefeningen. Ook wordt taalvaardigheid geoefend. Bij het boek horen audio-cd's waarop alle teksten uit het boek te luisteren zijn. Het boek bestaat uit twintig lessen. Na elke les is een toets. De inburgeraar kan 'Kom Verder!' zelfstandig doorwerken onder begeleiding, bijvoorbeeld samen met een partner die goed Nederlands spreekt. De antwoorden op de vragen staan niet in het boek. Daarvoor kan een docentenhandleiding gekocht worden. Er zijn woordenlijsten bij het boek in het Engels, Turks, Chinees en standaard-Arabisch. Op www.komverder.nl kan een digitaal proefexamen KNS gemaakt worden, hiervoor is geen inlogcode nodig.

'Nieuwe Start! KNS' (Britt Westerneng en Merel Louter, Uitgeverij NCB), 2009.

'Nieuwe Start! KNS' is een methode ter voorbereiding op het examen KNS en bestaat uit één boek. Het boek bestaat uit acht hoofdstukken. Na elk hoofdstuk zijn er oefenvragen. De antwoorden van deze oefenvragen staan achterin het boek. Ook zijn er examenvragen om voor te bereiden op het echte examen. De antwoorden van de examenvragen staan ook in het boek. Inburgeraars op niveau A1/A2 kunnen met het boek werken. 'Nieuwe Start! KNS' is geen taalmethode en is niet gericht op verhoging van het taalniveau.

'Ronduit Nederland's (IT-preneurs), 2009.

'Ronduit Nederlands' is een e-learning methode via internet ter voorbereiding op het examen KNS. Via de computer worden alle thema's uit het examen KNS behandeld. De inburgeraar kan zelfstandig werken met dit programma. Inburgeraars op niveau A1/A2 kunnen met het boek werken. 'Ronduit Nederlands' is geen taalmethode en is niet gericht op verhoging van het taalniveau. Voor elk thema is er een filmpje, een begintoets en een eindtoets. Als de inburgeraar alle thema's heeft doorgewerkt, kan hij/zij een oefenexamen KNS doen.

'Wegwijzer' (Jenny van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom), 2009.

'Wegwijzer' is een methode ter voorbereiding op het examen KNS. De methode bestaat uit één boek met een audio-cd. Op de audio-cd zijn alle oefeningen te beluisteren. Alle onderwerpen van het examen KNS worden behandeld. Inburgeraars op niveau A1/A2 kunnen met het boek werken. 'Wegwijzer' is geen taalmethode en het is niet gericht op verhoging van het taalniveau. Het boek is geschikt voor laagopgeleide inburgeraars. Het boek bestaat uit twintig lessen. Na elke les zijn er oefeningen. De antwoorden van de oefeningen staan achter in het boek. Er staan veel illustraties in het boek. Aan het eind van het boek staan nog extra examen oefeningen.

'Welkom in Nederland' (Marilene Gathier, Uitgeverij Coutinho), 2008.

'Welkom in Nederland' is een methode ter voorbereiding op het examen onderdeel KNS. Alle onderwerpen uit het examen KNS worden behandeld. Inburgeraars op niveau A1/A2 kunnen met het boek werken. 'Welkom in Nederland' is geen taalmethode en is niet gericht op verhoging van het taalniveau. Het boek is geschikt voor laagopgeleiden. Het boek bestaat uit tien hoofdstukken. De inburgeraar kan 'Welkom in Nederland' zelfstandig doorwerken onder begeleiding, bijvoorbeeld samen met een partner die goed Nederlands spreekt. Om de methode te kunnen doorwerken zijn kopieerbladen nodig. Zonder de kopieerbladen kun je niet goed met het boek werken. De kopieerbladen zijn te bestellen via info@coutinho.nl. Op deze kopieerbladen staan woordenlijsten in het Engels, Turks en Arabisch, antwoorden van de oefeningen uit het boek, toetsen en praktijkopdrachten. Op de website www.coutinho.nl/welkom staan oefenvragen en filmpjes. Ook staan er opdrachten op die de inburgeraar kan doen voor het portfolio Werk of OGO. Voor de website is geen inlogcode nodig.

4.2 Toets Gesproken Nederlands

'Onderweg' (Jenny van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom), 2008.

'Onderweg' is een methode waarmee de inburgeraar kan oefenen met de verschillende typen opdrachten die in de TGN (Toets Gesproken Nederlands) voorkomen. Onderweg is één boek waarin oefeningen en opdrachten staan. De antwoorden op de vragen staan achterin het boek. Het beginniveau van de methode is A1, het eindniveau is A2. Het boek kan zelfstandig doorgewerkt worden. Het boek bestaat uit twintig lessen, waarin de volgende soorten oefeningen voorkomen: nazegzinnen, vragen en tegenstellingen. 'Onderweg' kan ook gebruikt worden om voor te bereiden op de assessments van het decentrale examen: in de teksten worden onderwerpen uit de domeinen Burgerschap, OGO en Werk besproken. Daarnaast zijn er lees- en schrijfopdrachten. De volgende CP's komen in de schrijfopdrachten aan de orde: Burgerschap CP 1, 4, 5, 6, 7 en 9.

OGO: CP 6 en 2. Ook worden in de oefeningen woorden en zinnen gebruikt die ook voor assessments relevant zijn.

4.3 Elektronisch Praktijkexamen, Portfolio, Assessment Profiel Werk

'Klaar voor de start' (IT-preneurs) 2009.

Dit programma is een voortraject van *Nederlands aan het Werk* en *Thuis in Nederlands*. Het beginniveau ligt onder A1, het eindniveau is ongeveer A1. Behalve taal leert de inburgeraar ook werken met de computer en opdrachten doen in de praktijk. Het programma is zo samengesteld dat zowel een langzame als een snelle leerder ermee kan werken. Er worden acht thema's aangeboden door middel van onder andere filmpjes, e-learning en praktijkopdrachten. Aan het eind van het traject doet de inburgeraar een toets.

'Nederlands aan het Werk' (IT-preneurs) 2008.

Van het programma 'Nederlands aan het Werk' kan het e-learning pakket gebruikt worden voor zelfstudie. Het programma is bedoeld voor inburgeraars die het profiel Werk doen. Het beginniveau van het programma is A1, het eindniveau A2. Op de computer kan de inburgeraar met alle CP's voor het profiel Werk oefenen. Elke CP is een aparte les. Elke CP wordt behandeld met de volgende onderdelen: tv-aflevering, begintoets, het verhaal, taal oefeningen en een eindtoets. Thema's uit het onderdeel KNS komen ook aan bod in deze methode.

4.4 Elektronisch Praktijkexamen, Portfolio, Assessment Profiel OGO

'Klaar voor de start' (IT-preneurs) 2009 (zie beschrijving 4.3).

'Thuis in Nederland's (IT-preneurs) 2008.

Van het programma 'Thuis in Nederlands' kan het e-learning pakket gebruikt worden voor zelfstudie. Het programma is bedoeld voor inburgeraars die het profiel OGO doen. Het beginniveau van het programma is A1, het eindniveau A2. Op de computer kan de inburgeraar met alle CP's voor het profiel OGO oefenen. Elke CP is een aparte les. Elke CP wordt behandeld met de volgende onderdelen: tv-aflevering, begintoets, het verhaal, taal oefeningen en een eindtoets. Thema's uit het onderdeel KNS komen ook aan bod in deze methode.

5 Beschrijving methoden staatsexamen

5.1 Staatsexamen programma I

Delftse methode. (A. Blom en J.L. Westdijk, Uitgeverij Boom), 2005.

De Delftse methode leidt op van niveau 0 tot B1. De onderdelen spreken, luisteren, schrijven en lezen komen aan bod. De methode bestaat uit drie tekstboeken, drie oefenboeken, audio-cd's en cd-roms. Op de audio-cd's kan de inburgeraar alle teksten uit het boek beluisteren. Op de cd-roms staan de vertalingen van alle woorden in de teksten, in zeventien talen. Met de cd-roms kan de inburgeraar teksten beluisteren, vertalingen opvragen, uitspraak oefenen door na te zeggen en luisteroefeningen maken. Via de website www.delftsemethode.nl kan de inburgeraar gebruik maken van de zogenoemde Studiehelper. In de Studiehelper vindt de inburgeraar extra oefeningen voor de vaardigheden schrijven en spreken. Voor lezen krijgt de inburgeraar extra ondersteuning door middel van vertalingen en uitleg over zinsconstructies en woordvormen. De oefenboeken bieden verdiepende oefeningen ter aanvulling op de tekstboeken. Achterin de oefenboeken staan de antwoorden van de oefeningen.

Delftse methode online (Uitgeverij Boom).

De Delftse methode online is bedoeld voor inburgeraars die in een digitale leeromgeving Nederlands willen leren. Er zijn verschillende niveaus mogelijk: 0>A1, A1>A2, 0>A2 en A2>B1. Inburgeraars kunnen een toegangscode aanschaffen voor de online methode en op die manier op elke gewenste plek inloggen.

Nederlands in Actie (B. de Boer en B. Lijmbach, Uitgeverij Coutinho), 2008.

Nederlands in Actie is een methode voor het leren van het Nederlands als tweede taal en bestaat uit een boek en een dvd. Op de dvd staat beeld- en geluidsmateriaal. Alle deelvaardigheden, lezen, luisteren, spreken en schrijven komen aan bod. Ook woordenschat en grammatica worden behandeld. De methode is bedoeld voor hoogopgeleide anderstaligen. Nederlands in Actie leidt op van niveau A2 tot niveau B1. Het boek bestaat uit negen hoofdstukken met elk een ander thema, zoals onderwijs, gezondheid, relaties, literatuur en werk en vrije tijd. Op de website <http://www3.coutinho.nl/nia/> kan de inburgeraar extra opdrachten en oefeningen vinden. De opdrachten zijn veelal bedoeld voor groepswork, maar kunnen ook gedaan worden als de inburgeraar hulp krijgt van bijvoorbeeld een Nederlandstalige partner. De oefeningen zijn vooral gericht op grammatica. Er is geen inlogcode nodig om gebruik te maken van de oefeningen en opdrachten op de website.

5.2 Staatsexamen programma II

Code (T. Boers et al., Uitgeverij ThiemeMeulenhoff), 2004.

Code is een basismethode Nederlands voor anderstaligen. De methode bestaat uit drie delen en leidt op tot niveau B2. De afzonderlijke delen lopen op in moeilijkheidsgraad. Code deel één start bij niveau 0. Wanneer alle delen worden doorgewerkt, kan de inburgeraar niveau B2 halen. In deel één worden thema's behandeld zoals eten en drinken, wonen, tijd en voorstellen. In deel twee komen onder andere thema's zoals vrije

tijd, gezondheid, humor, leefomgeving en maatschappelijke verhoudingen aan bod. Deel drie behandelt thema's zoals economie, wetenschap en techniek, politiek en psychologie. Bij Code zijn cd-roms beschikbaar met beeld- en geluidsmateriaal en oefeningen. In het werkboek voor de cursist, takenboek genoemd, staan ook oefeningen. Voor elk van de drie delen van Code is een apart takenboek beschikbaar. De antwoorden van deze oefeningen staan achterin het boek. De inburgeraar kan de methode dus zelfstandig doorwerken. Sommige oefeningen vereisen wel hulp van bijvoorbeeld een Nederlandstalige partner, zoals bij oefeningen waarin rollenspelen aan bod komen of waarbij gediscussieerd wordt over een onderwerp.

Nederlands op niveau (B. de Boer en B. Lijmbach, Uitgeverij Coutinho), 2007.

Nederlands op niveau is een methode Nederlands voor anderstaligen en bestaat uit een boek en een dvd. Het startniveau van de methode is B1 en de inburgeraar wordt opgeleid tot niveau B2. Nederlands op niveau behandelt de deelvaardigheden lezen, luisteren, schrijven en lezen. Uitbreiding van de woordenschat en grammatica komen apart aan bod. In de methode wordt gebruik gemaakt van authentiek materiaal, bijvoorbeeld krantenartikelen, internetteksten en fragmenten van televisieprogramma's, zodat de inburgeraar praktijkgericht kan oefenen. Op de website <http://www3.coutinho.nl/non/> staan aanvullende oefeningen. Voor deze website is geen inlogcode nodig.

De Finale (M. Beersmans, W. Tersteeg e.a., Uitgeverij Boom), 2007.

De Finale is een methode Nederlands als tweede taal voor hoogopgeleide anderstaligen. Het startniveau is B1, het eindniveau B2. De Finale bestaat uit negen thema's, waarmee inburgeraars in Nederland in aanraking komen, zoals 'typisch Nederlands', het klimaat, het milieu, vervoer en vrije tijd. Vrijwel alle gebruikte teksten in de oefeningen zijn authentiek. Naast oefeningen binnen deze thema's is er een aparte Taalhulp. De Taalhulp is een apart hoofdstuk in het boek waarin inburgeraars aanwijzingen krijgen onder andere voor het schrijven van brieven, hoe zinnen/taalhandelingen te formuleren en welke leesstrategieën gebruikt kunnen worden. Een grammatica-overzicht besluit de methode. Op de website www.staatsexamennt2.nl kan de inburgeraar luister- en videofragmenten vinden, de antwoorden van de oefeningen opzoeken, extra invuloefeningen maken en de teksten van de luisteropdrachten nalezen. Deze website is alleen toegankelijk voor inburgeraars die in het bezit zijn van het boek, er dient ingelogd te worden met een code.

6 Aanvullende methoden inburgeringsexamen

In paragraaf 6.1 worden per examenonderdeel methoden genoemd die een gedeelte van de eindtermen behandelen. In paragraaf 6.2 worden algemene methoden genoemd die de inburgeraar kan gebruiken voor de verwerving van het Nederlands. Er wordt een uitsplitsing gemaakt tussen methoden die alle deelvaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) bevatten en methoden die ter ondersteuning of ter verwerving van een deelvaardigheid gebruikt kunnen worden. Van de methoden in dit hoofdstuk wordt geen beschrijving gegeven.

6.1 Niet-volledige methoden ter voorbereiding op het inburgeringsexamen

6.1.1 *Kennis van de Nederlandse Samenleving*

Nederland voor Nieuwkomers (J. van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom), 2007.

Deze methode behandelt de volgende thema's: 2 (Omgangsvormen, waarden en normen), 5 (Geschiedenis en geografie) en 7 (Staatsinrichting en Rechtsstaat). Overige hoofdstukken in het boek komen niet overeen met de thema's uit de Eindtermen Kennis van de Nederlandse Samenleving.

6.1.2 *Elektronisch Praktijkexamen, Assessment, Portfolio*

Taalpingpong (N. van Schaijik, Uitgeverij Boom), 2008.

De methode Taalpingpong is bedoeld om spreekvaardigheid en impliciet grammatica te oefenen. Alle Cruciale Praktijksituaties van alle domeinen worden behandeld. Van deze CP's worden alleen de Cruciale Handelingen die op spreekvaardigheid gericht zijn geoefend.

CP Hometrainer (E. Boot, E. Delken en A. Koorn, Uitgeverij Delken&Boot), 2009.

In CP Hometrainer worden alle Cruciale Praktijksituaties voor het domein Burgerschap behandeld. Aan bod komen alleen de Cruciale Handelingen die gericht zijn op lees- en schrijfvaardigheid.

Zwart op Wit (D. Pietersma, Uitgeverij Coutinho), 2007.

In deze methode wordt schrijfvaardigheid geoefend. De volgende Cruciale Praktijksituaties (CP's) worden in Zwart op Wit behandeld: Burgerschap CP1, CP2, CP4, CP6, CP7, CP9, CP10. OGO: CP4, CP9, CP7. Werk zoeken: CP2.

Tip, taalleren in praktijksituaties (A.Toorenaar, A.Kikstra, CINOP), 2002

Deze methode bestaat uit een cd-rom in vier talenversies: Arabisch, Turks, Engels en Nederlands. Alle teksten worden in audio aangeboden, zodat een minimum niveau aan taalbeheersingsniveau in het Nederlands nodig is. Tip is een hulpmiddel bij het zelfstandig leren van de taal. Naast taalleren in praktijksituaties, krijgt de leerder ook inzicht in de manieren van leren en zelfbeoordeling.

6.2 Algemene methoden ter verwerving van het Nederlands

6.2.1 Taalmethoden

- *Delftse methode. Nederlands voor buitenlanders. Basiscursus 1.* (A.G. Sciarone en P.J. Meijer, Uitgeverij Boom), 2004.
- *Delftse methode. Basiscursus 2. Nederlands voor buitenlanders.* (A.G. Sciarone en P.J. Meijer, Uitgeverij Boom), 2007.
- *Delftse methode. Tweede ronde. Nederlands voor buitenlanders.* (A.Blom, J.L.Westdijk, Uitgeverij Boom), 2006.
- *Delftse methode online* (Uitgeverij Boom).
- *Totaal 1* (A. van den Broek, Uitgeverij Efficace), 2008.
- *Totaal 2* (A. van den Broek, Uitgeverij Efficace), 2009.

6.2.2 Deelvaardigheden

De Delftse grammatica (B. Sciarone, Uitgeverij Boom), 2005.
Beknopte grammatica voor wie Nederlands leert.

Luister en Leer, luister-cd Nederlands voor anderstaligen A1 (A. van den Broek, Uitgeverij Efficace), 2008.

Audio-cd's met aan te vragen tekst via www.efficace.nl om te oefenen met luisteren, spreken (nazeggen) en herhalen.

Een goed begin! (A. Quispel en A. Blom, Uitgeverij Boom), 2004.

Multimediale methode om te oefenen met lezen, schrijven en spreken (nazeggen).

7 Nawoord

In de voorgaande hoofdstukken heeft u kunnen lezen welke methoden inburgeraars kunnen gebruiken om zich zelfstandig voor te bereiden op het inburgeringsexamen en staatsexamen.

Het was nadrukkelijk niet de bedoeling van het ministerie om een kwalitatief onderzoek naar de methoden uit te voeren. Dit eindrapport velt dan ook geen oordeel over de kwaliteit van de inhoud en de didactiek van de genoemde methoden.

Voor de nieuwe profielen Ondernemerschap en Maatschappelijke Participatie zijn in 2009 nog geen methoden op de markt. Er worden in het overzicht alleen methoden genoemd die betrekking hebben op de profielen Opvoeding, Gezondheid en Onderwijs (OGO) en Werk. Naar verwachting kunnen in het voorjaar van 2010 de eerste methoden met de nieuwe profielen gescreend worden.

Tot slot: de gemaakte overzichten van geschikte methoden zijn een momentopname; in de toekomst zullen zeker meer methoden op de markt komen die zich richten op inburgeraars die zich zonder georganiseerde cursus geheel of gedeeltelijk willen voorbereiden op het inburgeringsexamen of staatsexamen. Uitgevers melden nu al bezig te zijn met online-versies van hun methoden. Met name nieuwe doelgroepen, bijvoorbeeld uit de landen van Midden en Oost-Europa, vragen naar deze nieuwe leermiddelen. Het is daarom belangrijk dat het overzicht regelmatig bijgewerkt wordt om de juiste informatie aan inburgeraars te kunnen verstrekken.

8 Referenties

- Bakker, F., Galema, K. en Krone, C. (2009). *Hoogopgeleide NT2-leerders. Materialenoverzicht*. In: Les, tijdschrift voor onderwijs aan anderstaligen. 27^e jaargang, nummer 159, juni 2009.
- Berntsen, A. en Borgesius, M. (2009). *Kennis van de Nederlandse Samenleving: KNS. Materialenoverzicht*. In: Les, tijdschrift voor onderwijs aan anderstaligen. 27^e jaargang, nummer 159, juni 2009.
- Boogert, K. den en Droste, J. (2000). *Zelfstandig leren leren. Nieuwe rollen voor docenten en cursisten*. 's-Hertogenbosch: CINOP.
- Buvelot, B. en Kuijpers, C. (2003). *Inburgeren met behulp van ICT. Overwegingen bij de effectieve inzet van ICT in het inburgeringsonderwijs voor nieuwkomers en oudkomers*. 's-Hertogenbosch: CINOP.
- Eindtermen Kennis van de Nederlandse Samenleving* (2006). Bijlage 5 bij artikel 2.5 van de Regeling Inburgering.
- Eindtermen Nederlandse taal* (2006). Bijlage 7 bij artikel 3.4 van de Regeling inburgering.
- Examenprogramma Staatsexamen Nederlands als tweede taal*. 14 oktober 1993.
- Galema, K. (2009). *NT2-algemeen. Overzicht van leermiddelen*. In: Les, tijdschrift voor onderwijs aan anderstaligen. 27^e jaargang, nummer 159, juni 2009.
- Mol, P. en Witte, F. (2009). *Staatsexamen op de Arbeidsmarkt. Informatiebulletin over het diploma Nederlands als tweede taal in bedrijf en beroepsopleiding*. Amsterdam: ITTA. Nummer 23, augustus 2009.
- Poelmans, P. (2009). *Materialen voor inburgering. Hoe inburgeraars zich kunnen voorbereiden op het Inburgeringsexamen*. In: Les, tijdschrift voor onderwijs aan anderstaligen. 27^e jaargang, nummer 159, juni 2009.

www.expertisecentrumnt2.nl/staat

www.vrom.nl

Bijlage 1 Gescreende methoden

Bagage. Kennis van de Nederlandse samenleving. N. Koot, Uitgeverij Coutinho, 2007.

Code 1,2,3. Basisleergang Nederlands voor anderstaligen. T. Boers et al., Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, 2004.

CP-Hometrainer. E. Boot, E. Delken, A. Koorn, Uitgeverij Delken&Boot, 2009.
De finale. Voorbereiding op het Staatsexamen NT2 II. M. Beersma, W. Tersteeg e.a.,
Uitgeverij Boom, 2007.

Delftse methode. Basiscursus 1. A.G. Sciarone en P.J. Meijer, Uitgeverij Boom, 2004.

Delftse methode. Basiscursus 2. A.G. Sciarone en P.J. Meijer, Uitgeverij Boom, 2007.

Delftse methode. Nederlands voor buitenlanders. J.E. Grezel, P.J. Meijer en A.G. Sciarone,
Uitgeverij Boom, 2001.

Delftse methode. Tweede ronde, Nederlands voor buitenlanders. A. Blom en J.L.
Westwijk, Uitgeverij Boom, 2005.

Een goed begin! Een multimediaal stap-voor-stapprogramma. A. Quispel en A. Blom,
Uitgeverij Boom, 2004.

EHBN Nieuwe Stijl. Eerste hulp bij Nederland, een digitale methode KNS voor
inburgeraars. E. Boot e.a., Uitgeverij Malmberg, 2007.

Ijsbreker. Basisleergang Nederlands voor volwassen anderstaligen. F. Jansen et al.,
Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, 2006.

Klaar voor de start, IT-preneurs, 2009.

Klare Taal! Uitgebreide basisgrammatica NT2. J. Van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom,
2008.

Kleurrijker. Uitgeverij Kleurrijker, 2009.

Kom Verder! Examenboek Kennis van de Nederlandse Samenleving. A. Bakker, Uitgeverij
Boom, 2006.

Luister en Leer, luister-cd Nederlands voor anderstaligen A1. A. van den Broek, Uitgeverij
Efficace, 2008.

Nederland in zicht. Kennisgids van de Nederlandse samenleving. A. Bakker, Uitgeverij
Boom, 2008.

Nederland voor nieuwkomers. Kennis van het land en zijn bewoners. J. Van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom, 2007.

Nederlands aan het Werk, IT-Preneurs, 2008.

Nederlands in Actie. B. de Boer en B. Lijmbach, Uitgeverij Coutinho, 2004.

Nederlands op niveau. B. de Boer en B. Lijmbach, Uitgeverij Coutinho, 2007.

Nieuwe Buren. Joop Put, Anje Dijk, Jorien Vollaard e.a. Uitgeverij Malmberg, 2008.

Nieuwe Start KNS, B. Westereng en M. Louter, Uitgeverij NCB, 2009.

Onderweg. Voorbereiding op het Inburgeringsexamen in Nederland. J. van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom, 2008.

Op weg. Voorbereiding op de taaltoets van het Inburgeringsexamen. J. van der Toorn-Schutte, Uitgeverij Boom, 2007.

Ronduit Nederlands, IT-Preneurs, 2008.

Spraakmakers. Opvoeden in Nederland. L. Alons et al., Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, 2005.

Tip. Taalleren in praktijksituaties. A.Toorenaar, A.Kikstra, CINOP, 2002.

Taalpingpong. Vragen en antwoorden in cruciale praktijksituaties. N. Van Schaijk, Uitgeverij Boom, 2008.

Thuis in Nederlands, IT-Preneurs, 2008.

Totaal 2, Vervolgcurcus Nederlands voor anderstaligen. A. Van den Broek, Uitgeverij Efficace, 2009.

Totaal. Basiscursus Nederlands voor anderstaligen. A. Van den Broek, Uitgeverij Efficace, 2008.

Wegwijzer, voorbereiding op het KNS-examen, Uitgeverij Boom, 2009.

Welkom in Nederland. Kennis van de Nederlandse samenleving voor het Inburgerexamen. M. Gathier, Uitgeverij Coutinho, 2008.

Zeg 't eens! Nederlands voor jonge buitenlanders. M. Middag, Uitgeverij Boom, 2008.

Zwart op Wit. Praktische schrijfvaardigheid voor volwassenen. D. Pietersma, Uitgeverij Coutinho, 2007.

Bijlage 2 Aanbevelingen voor het gebruik van het onderzoek

Ten behoeve van een goede informatievoorziening voor de inburgeraars wil CINOP enkele aanbevelingen doen.

CINOP heeft de volgende opzet voor de website www.hetbegintmettaal.nl in gedachten. De website www.hetbegintmettaal.nl is beschikbaar in het Nederlands, Arabisch, Chinees, Turks en Engels. CINOP raadt aan bovenstaand overzicht alsmede de uitleg over zelfstudiemethoden ook in deze talen ter beschikking te stellen.

1 Inleiding. Bijvoorbeeld het onderstaande voorstel:

Tekst voor de inburgeraar (inburgeringsexamen).

U wilt inburgeren door het inburgeringsexamen te doen. Het examen bestaat uit twee delen: het centraal examen en het decentraal examen. Het centraal examen bestaat uit drie toetsen: Kennis van de Nederlandse samenleving, de Toets gesproken Nederlands en het Elektronisch Praktijkexamen. Voor het decentrale deel doet u assessments of u maakt een portfolio.

U kunt een cursus volgen om u op het examen voor te bereiden, maar u kunt ook zelfstandig leren. U kunt daarvoor boeken, de computer en internet gebruiken. Ook kunt u oefenen in het Nederlands met bijvoorbeeld uw partner of kennissen.

Eerst kiest u welk examenprofiel u wilt volgen: **Werk of Opvoeding, Gezondheidszorg en Onderwijs (OGO)**. In de Tabel kunt u lezen welke methoden u kunt gebruiken. Per examenonderdeel staan de methoden aangegeven die u kunt gebruiken ter voorbereiding op het examen. Sommige methoden bestaan uit een boek met een cd-rom. Andere methoden kunt u met behulp van internet gebruiken.

Het is belangrijk dat u niet alleen Nederlands leert met de methode, maar ook veel oefent in de praktijk. Bijvoorbeeld tijdens het werk, in de supermarkt, op de school van uw kinderen en thuis met partner en/of kinderen.

Als u op een methode klikt, krijgt u informatie en ziet u wat de methode inhoudt.

Tekst voor de inburgeraar (staatsexamen).

U wilt het staatsexamen gaan doen. Bijvoorbeeld om een beroepsopleiding te gaan doen of een studie te volgen. Of omdat u een baan heeft of functie gaat uitoefenen waarvoor u goed Nederlands moet kunnen. U kunt kiezen of u programma I of programma II wilt volgen. Voor programma I doet u examen op niveau B1. Voor programma II doet u examen op niveau B2. In de Tabel kunt u lezen welke methoden u kunt gebruiken om uzelf voor te bereiden op het examen. Sommige methoden bestaan uit een boek met een cd-rom, andere methoden kunt u op internet volgen.

Het is belangrijk dat u niet alleen leert met de methode, maar ook veel oefent in de praktijk. Bijvoorbeeld tijdens het werk, in de supermarkt, op de school van uw kinderen en thuis met partner en/of kinderen.

Als u op een methode klikt, krijgt u informatie en ziet u wat de methode inhoudt.

- 2 Per profiel (voor inburgeringsexamen) of niveau (voor staatsexamen) komt er een schema. Zie hoofdstuk 2 en 3. Daarin worden de verschillende onderdelen uitgesplitst, dus bijvoorbeeld OGO > Centraal (TGN/KNS/EPE) en Decentraal (Assessment/Portfolio). De onderstreepte woorden vormen een link naar de website www.inburgeren.nl met het betreffende onderdeel. Voorstel links:
 - Portfolio:
[http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/praktijkexamens/bewijzen_versamelen.asp](http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/praktijkexamens/bewijzen_verzamelen.asp)
 - Assessment:
http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/praktijkexamens/praktijksituaties_nadoen.asp
 - KNS: http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/centrale_examens/kennissamenleving.asp
 - TGN: http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/centrale_examens/Toets_gesproken_Nederlands.asp
 - EPE:
http://www.inburgeren.nl/inburgeraar/examen/centrale_examens/elektronisch_praktijkexamen/elektronisch_praktijkexamen.asp
- 3 Achter elk examenonderdeel komt een lijstje met methoden die de inburgeraar kan gebruiken voor zelfstudie. Elke methode wordt aanklikbaar en na aanklikken opent een nieuw venster met daarin informatie over de betreffende methode (de informatie uit hoofdstuk 4 en 5). Inhoud, opzet, vormgeving, niveau en behandelde eindtermen worden vermeld.
- 4 Een afbeelding van de omslag van elke genoemde methode zou de informatie voor de inburgeraar toegankelijker maken.
- 5 Het is belangrijk om op te merken dat met name de deelvaardigheden spreek- en schrijfvaardigheid lastig met zelfstudiemethoden aan te leren of te verbeteren zijn. Het is dus erg belangrijk dat de inburgeraar naast het voorbereiden met behulp van methoden, ook in de praktijk oefent met deze vaardigheden. Bijvoorbeeld met een Nederlandstalige partner of iemand uit de naaste omgeving die goed Nederlands spreekt.
- 6 Ook wordt vermeld dat de inburgeraar zich op assessment en portfolio dient voor te bereiden door alle deelvaardigheden uit het centraal examen te oefenen.

Daarnaast adviseert CINOP om een verantwoording, zoals ook beschreven in hoofdstuk 1, op te nemen op de website. Op deze manier kunnen auteurs en uitgevers nagaan hoe de keuzes om een methode al dan niet op te nemen in het overzicht tot stand is gekomen.

CINOP is uiteraard bereid om onze aanbevelingen nog een keer met de bouwers van de website te bespreken.

